

KINH NGHIỆM VÀ THÀNH TỰU VỀ BẢO VỆ, CHĂM SÓC SỨC KHỎE NGƯỜI DÂN CỦA TRUNG QUỐC TRONG THỜI KỲ CẢI CÁCH

PGS,TS NGUYỄN TRỌNG BÌNH

Học viện Chính trị khu vực IV

Ngay từ khi Nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được thành lập, Đảng và Chính phủ Trung Quốc đã rất coi trọng việc nâng cao, bảo vệ, chăm sóc sức khỏe của người dân. Tuy nhiên, do nhiều nguyên nhân nên từ năm 1949 đến trước cải cách, việc chăm sóc sức khỏe của người dân ở Trung Quốc vẫn còn nhiều hạn chế. Bước sang thời kỳ cải cách, cùng với những tiến bộ trong phát triển kinh tế - xã hội, lĩnh vực bảo vệ, chăm sóc sức khỏe của người dân ở Trung Quốc không ngừng được cải thiện.

1. Khái lược chủ trương, quan điểm của Đảng Cộng sản và Nhà nước Trung Quốc về công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân thời kỳ cải cách

Trong những năm đầu thực hiện cải cách, công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân ở Trung Quốc gặp nhiều khó khăn. Năm 1996, tại Hội nghị Công tác y tế toàn quốc lần thứ nhất, Chính phủ Trung Quốc nhấn mạnh công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe cho người dân cần tập trung cho khu vực nông thôn, ưu tiên phòng bệnh, coi trọng việc kết hợp y học cổ truyền và y học hiện đại, coi trọng phát triển khoa học và công nghệ và huy động sự tham gia của toàn xã hội. Năm 1998, Trung Quốc bắt đầu thiết lập hệ thống bảo hiểm y tế cơ bản để bảo đảm tốt hơn quyền chăm sóc sức khỏe của người dân. Năm 2000, Đảng Cộng sản và Chính phủ Trung Quốc đưa ra nhiều chủ trương, chính sách nhằm phát triển hệ thống y tế ở đô thị. Năm 2002, Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Quốc vụ viện Trung Quốc ban hành “Quyết định về tăng cường hơn nữa công tác y tế ở khu vực nông

thôn” nhằm bảo đảm tốt hơn quyền được chăm sóc sức khỏe của cư dân nông thôn.

Năm 2009, Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản và Quốc vụ viện Trung Quốc đã ban hành *Ý kiến về đi sâu cải cách thể chế y tế*. Trong văn bản này, Đảng và Chính phủ Trung Quốc xác định rõ tư tưởng chỉ đạo, nguyên tắc cơ bản và mục tiêu tổng thể của cải cách thể chế y tế; đồng thời, xác định nhiều nhiệm vụ, giải pháp nhằm hoàn thiện hệ thống y tế, thiết lập thể chế y tế cơ bản bao phủ toàn dân cũng như hoàn thiện thể chế, cơ chế nhằm bảo đảm sự vận hành hiệu quả của hệ thống y tế¹.

Năm 2016, Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Quốc vụ viện Trung Quốc đã đề ra ra *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030*. Trong Cương yếu này, trên cơ sở đánh giá tình hình, Đảng Cộng sản và Chính phủ Trung Quốc đã chỉ rõ chiến lược tổng thể về công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân; đồng thời đề ra nhiều nhiệm vụ, giải pháp nhằm phổ cập lối sống lành mạnh, tối ưu hóa dịch vụ chăm sóc sức khỏe, hoàn thiện hệ thống y tế, xây dựng môi trường lành mạnh, phát triển các lĩnh vực về chăm sóc sức khỏe cũng như đi sâu cải cách thể chế, cơ chế, phát triển nguồn nhân lực, khoa học và công nghệ... Về quan điểm, Đảng Cộng sản và Chính phủ Trung Quốc chỉ rõ 04 quan điểm, nguyên tắc cơ bản trong bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân, bao gồm: (i) Ưu tiên sức khỏe, đặt công tác chăm sóc sức khỏe lên vị trí chiến lược ưu tiên trong chiến lược và chính sách phát triển; (ii) Đòi

mới, cải cách theo hướng kiên trì vai trò chủ đạo của Nhà nước, phát huy vai trò, tác dụng của cơ chế thị trường; (iii) Phát triển khoa học, tức nắm vững quy luật phát triển của lĩnh vực sức khỏe, kiên trì lấy phòng là chủ yếu, kết hợp giữa phòng và trị, coi trọng cả Đông y (y học cổ truyền) và Tây y; đổi mới mô hình phục vụ, xây dựng hệ thống dịch vụ y tế theo mô hình tích hợp. (iv) Công bằng xã hội, lấy nông thôn và cơ sở làm trọng điểm, thúc đẩy tính bao phủ của dịch vụ công cơ bản về y tế và sức khỏe, duy trì tính công ích của dịch vụ y tế cơ bản, từng bước thu hẹp sự chênh lệch về sức khỏe và dịch vụ sức khỏe cơ bản giữa nông thôn và thành thị, giữa các vùng miền, giữa các nhóm dân cư, thực hiện bao phủ sức khỏe toàn dân, thúc đẩy công bằng xã hội².

2. Kinh nghiệm và kết quả trong công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân thời kỳ cải cách

Có thể khái quát kinh nghiệm và kết quả chủ yếu trong công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân của Trung Quốc trên một số phương diện chủ yếu sau:

Thứ nhất, luôn coi trọng sức khỏe người dân và công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân. Với quan điểm “nhân dân trên hết, sinh mạng trên hết”, các chủ trương, chính sách của Đảng Cộng sản và Nhà nước Trung Quốc luôn khẳng định vị trí chiến lược ưu tiên của công tác chăm sóc sức khỏe người dân. Trong *Ý kiến về đi sâu cải cách thể chế y tế* được ban hành năm 2009, Đảng và Chính phủ Trung Quốc nhấn mạnh: “Kiên trì lấy con người làm trung tâm, đặt việc duy trì quyền lợi sức khỏe của Nhân dân lên vị trí thứ nhất. Kiên trì tôn chỉ sự nghiệp y tế phục vụ sức khỏe nhân dân, lấy bảo đảm sức khỏe Nhân dân làm trung tâm, lấy việc người người được thụ hưởng dịch vụ y tế cơ bản làm điểm xuất phát và điểm dừng chân”³. *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030* đã chỉ rõ: “Sức khỏe là yêu cầu tất yếu để thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người, là điều kiện nền tảng cho sự phát triển kinh tế - xã hội. Thực hiện được mục tiêu sức khỏe và tuổi thọ là tiêu chí quan trọng của phục hưng dân tộc và quốc gia hùng cường, cũng là nguyện vọng chung của Nhân dân các dân tộc toàn quốc”⁴. Một trong bốn nguyên tắc được đề cập trong Cương yếu này, đó là “Ưu tiên cho sức

khỏe và bảo vệ, chăm sóc sức khỏe Nhân dân. Đặt sức khỏe và chăm sóc sức khỏe lên vị trí chiến lược ưu tiên của chiến lược và chính sách phát triển”⁵. Điều 3, Luật Thúc đẩy sức khỏe và y tế cơ bản của nước này chỉ rõ: “Sự nghiệp y tế và chăm sóc sức khỏe cần phải kiên trì lấy Nhân dân làm trung tâm, phục vụ sức khỏe của Nhân dân”⁶.

Thứ hai, phát huy vai trò của nhiều bên trong công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân theo phương châm xã hội hóa, trong đó nhà nước giữ vai trò chủ đạo. Để huy động nguồn lực của toàn xã hội cho công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân, trong thời kỳ cải cách, cùng với việc khẳng định vai trò chủ đạo của nhà nước, Trung Quốc luôn nhấn mạnh việc phát huy vai trò của thị trường và xã hội trong công tác này. *Ý kiến về đi sâu cải cách thể chế y tế* (năm 2009) đã chỉ rõ: “Kết hợp vai trò chủ đạo của nhà nước với việc phát huy vai trò của cơ chế thị trường. Tăng cường trách nhiệm của nhà nước trong bảo đảm y tế cơ bản, tăng cường vai trò của Nhà nước trên các mặt, như thể chế, quy hoạch, bố trí nguồn lực, giám sát, duy trì tính công ích của y tế công, thúc đẩy công bằng xã hội. Đồng thời, chú trọng việc phát huy vai trò của cơ chế thị trường, động viên sự tham gia của xã hội, thúc đẩy việc hình thành cơ chế cạnh tranh có trật tự, nâng cao hiệu quả vận hành, chất lượng phục vụ của ngành y tế, đáp ứng nhu cầu y tế và chăm sóc sức khỏe nhiều mặt, nhiều cấp độ và đa dạng của quần chúng nhân dân”⁷. *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030* đã nhấn mạnh: “Kiên trì vai trò chủ đạo của Nhà nước, phát huy vai trò của cơ chế thị trường”; đồng thời, “kết hợp với việc động viên sự tham gia của xã hội và tính tích cực của cá nhân, người người đều có trách nhiệm, người người cùng thụ hưởng”; “phát huy sức mạnh từ ba cấp độ: xã hội, ngành và cá nhân, hình thành sức mạnh tổng hợp trong duy trì và thúc đẩy sức khỏe. Cần phải thúc đẩy sự tham gia rộng rãi của xã hội, tăng cường sự hợp tác liên ngành, tăng cường sự kết hợp giữa quân và dân”⁸.

Việc phát huy vai trò của nhiều bên trong công tác này ở Trung Quốc đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Nhìn từ tổng chi y tế quốc gia, cùng với việc nhà nước tăng cường đầu tư ngân sách, mức đầu tư của xã hội cũng tương đối lớn. Cụ thể, năm 2022,

tổng chi y tế quốc gia của Trung Quốc là 8.484,67 tỷ nhân dân tệ; trong đó, ngân sách nhà nước đầu tư cho y tế 2.391,64 tỷ nhân dân tệ (chiếm 28,2%); tổng chi của xã hội cho y tế là 3.801,58 tỷ nhân dân tệ (chiếm 44,8%); tổng chi của cá nhân cho y tế là 2.291,45 tỷ nhân dân tệ (chiếm 27,0%)⁹. Tổng chi tiêu y tế bình quân đầu người là 6.010,0 nhân dân tệ và tổng chi tiêu y tế chiếm 7,0% GDP. Nhìn từ hệ thống cơ sở y tế và bệnh viện, cùng với vai trò của bệnh viện công lập, số lượng bệnh viện ngoài công lập ở Trung Quốc chiếm số lượng tương đối lớn. Đến cuối năm 2022, Trung Quốc có tổng số 36.976 bệnh viện, trong đó, số bệnh viện công lập là 11.746, số bệnh viện ngoài công lập là 25.230¹⁰.

Thứ ba, lấy phòng bệnh làm chủ yếu, coi trọng y tế dự phòng. Do sức khỏe chịu sự ảnh hưởng của nhiều yếu tố về tự nhiên, kinh tế, văn hóa, xã hội và môi trường, lối sống, sinh hoạt... nên để bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân, cần phải coi trọng việc cải thiện, giải quyết tất cả các mặt, các lĩnh vực có liên quan đến con người và cuộc sống của con người. Trong công cuộc cải cách, quan điểm nhất quán của Trung Quốc đó là trong công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân phải lấy phòng bệnh làm chủ yếu, kết hợp cả phòng bệnh và trị bệnh. *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030* của Trung Quốc đã đề ra nhiều nhiệm vụ, giải pháp để nâng cao sức khỏe và phòng bệnh, như tăng cường giáo dục sức khỏe; hướng dẫn chế độ ăn uống hợp lý; kiểm soát việc sử dụng rượu, bia, thuốc lá; thúc đẩy sức khỏe tâm lý; giảm thiểu các chất độc hại và hành vi không an toàn; thúc đẩy việc rèn luyện thân thể trong Nhân dân; xây dựng môi trường sức khỏe; quản trị các vấn đề môi trường ảnh hưởng đến sức khỏe; đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm, an toàn trong sử dụng thuốc; hoàn thiện hệ thống an toàn công cộng...¹¹.

Trong những năm qua, để nâng cao sức khỏe và phòng bệnh, Trung Quốc đã triển khai nhiều nội dung quan trọng, bao gồm: *Một là*, thúc đẩy lối sống lành mạnh thông qua việc tuyên truyền, hướng dẫn chế độ ăn uống hợp lý và tập thể dục cho người dân; thực hiện cải thiện dinh dưỡng bắt buộc cho học sinh ở nông thôn, nhất là ở các vùng nghèo; tiếp tục tăng cường các nỗ lực kiểm soát thuốc lá và thực hiện các quy định của Công ước khung về

kiểm soát thuốc lá của Tổ chức Y tế Thế giới. *Hai là*, phát triển phong trào thể dục trong toàn quốc thông qua việc xây dựng chiến lược nâng cao thể lực quốc gia và lồng ghép việc nâng cao thể lực quốc gia vào các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội quốc gia, dự toán ngân sách và báo cáo công tác của chính quyền. Kể từ năm 2009, Trung Quốc lấy ngày 8 tháng 8 hàng năm là “Ngày toàn dân rèn luyện sức khỏe”. Tính đến cuối năm 2015, tỷ lệ người dân trong cả nước thường xuyên tham gia rèn luyện thể chất đạt 33,9%, diện tích nơi tập luyện thể dục, thể thao bình quân đầu người đạt 1,57m², tỷ lệ bao phủ của các trung tâm rèn luyện sức khỏe từ cấp huyện trở lên đạt 72%; đồng thời có 7.147 câu lạc bộ thể thao thanh niên các cấp, số lượng cơ sở thể dục quốc gia trung bình đạt 3 cái/10.000 người¹². *Ba là*, đẩy mạnh truyền thông và giáo dục sức khỏe thông qua việc phát huy các kênh truyền thông để tuyên truyền, giáo dục, tư vấn sức khỏe cộng đồng, hướng dẫn người dân hình thành lối sống lành mạnh, tự chủ, tự giác; ban hành *Cảm nang kiến thức về sức khỏe và môi trường* cho người dân. *Bốn là*, coi trọng công tác quản lý và bảo vệ môi trường thông qua việc tăng cường phòng ngừa và kiểm soát không khí, như lắp đặt hệ thống kiểm soát, giám sát không khí ở các khu vực, cấp tỉnh và cấp huyện, loại bỏ phương tiện giao thông hết niên hạn sử dụng, gây ô nhiễm không khí, kiểm soát ô nhiễm của các tổ máy nhiệt điện và than; triển khai thực hiện “Kế hoạch hành động phòng ngừa và kiểm soát ô nhiễm đất” và tiến hành điều tra toàn diện về tình trạng ô nhiễm đất; thúc đẩy toàn diện việc thực hiện “Kế hoạch hành động phòng chống và kiểm soát ô nhiễm nước”, tăng cường quản lý toàn diện môi trường nước trên các lưu vực sông. *Năm là*, tăng cường vệ sinh môi trường ở nông thôn và thành thị thông qua việc quy hoạch mạng lưới chợ ở nông thôn, tăng cường xử lý rác thải sinh hoạt; xử lý chất thải đối với trang trại chăn nuôi quy mô lớn ở nông thôn, tăng tỷ lệ sử dụng hố xí hợp vệ sinh cho hộ gia đình ở nông thôn. *Sáu là*, coi trọng việc bảo đảm an toàn nguồn nước sinh hoạt cho cư dân nông thôn thông qua việc tăng cường đầu tư ngân sách để xây dựng các dự án nước sinh hoạt an toàn ở nông thôn, tăng cường các trung tâm kiểm soát, giám sát an toàn nước sinh hoạt ở nông thôn. Đến năm 2022, cả ở nông thôn và thành

thị, Trung Quốc đã thiết lập có 106.000 đơn vị giám sát việc đảm bảo an toàn nước sinh hoạt¹³. *Bây là*, tăng cường quản lý sức khỏe nghề nghiệp thông qua việc hoàn thiện quy định về đảm bảo an toàn lao động và sức khỏe, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và xử phạt các đơn vị sử dụng lao động vi phạm các quy định về đảm bảo sức khỏe và an toàn cho người lao động. *Tám là*, giám sát việc đảm bảo an toàn thực phẩm thông qua việc đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra việc đảm bảo an toàn thực phẩm của các đơn vị sản xuất, chế biến thực phẩm và kinh doanh ăn uống. Tính đến cuối năm 2022, Trung Quốc đã thiết lập 2.802 điểm giám sát rủi ro an toàn thực phẩm trên toàn quốc. Bên cạnh đó, còn có 47.715 cơ sở y tế 3.600 cơ quan kiểm soát dịch bệnh thực hiện chức năng giám sát rủi ro về an toàn thực phẩm¹⁴.

Thứ tư, xây dựng hệ thống y tế hiệu quả, bao phủ và chất lượng. Hệ thống y tế là lực lượng nòng cốt trong công tác bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân. Vì vậy, Trung Quốc rất coi trọng việc xây dựng hệ thống y tế hiệu quả, bao phủ và chất lượng. Theo đó, Trung Quốc thực hiện việc quy hoạch và xây dựng hệ thống bệnh viện công lập thành bốn tuyến: tuyến huyện, tuyến tỉnh, tuyến khu vực và tuyến quốc gia; đồng thời có sự phân định về mặt chức năng cho mỗi tuyến bệnh viện; tăng cường phát triển y tế ở cơ sở; đào tạo, phát triển nguồn nhân lực ngành y; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số trong hoạt động của các bệnh viện, trong đó có việc ứng dụng công nghệ số để tăng cường khám bệnh từ xa; tăng cường tính tích hợp trong cung cấp dịch vụ của các bệnh viện cũng như tăng cường tính tích hợp, phối hợp giữa các tuyến bệnh viện; đẩy mạnh dịch vụ bác sĩ gia đình; tăng cường sự kết hợp giữa quân y và dân y...

Với những nỗ lực trong phát triển và cải cách, đến nay, Trung Quốc đã đạt được kết quả trong trọng phát triển hệ thống y tế. Về số lượng cơ sở y tế, nếu năm 1980, Trung Quốc chỉ có 180.553 cơ sở y tế (bệnh viện, trung tâm khám, chữa bệnh...); thì đến cuối năm 2022, Trung Quốc có tổng số 1.032.9181 cơ sở y tế (trong số này, có 36.976 bệnh viện, 979.768 đơn vị y tế cơ sở và 12.436 cơ sở y tế công cộng); 13 trung tâm y tế quốc gia và các trung tâm y tế khu vực cấp quốc gia dành cho trẻ em. Về y tế cơ sở, đến cuối năm 2022, Trung Quốc có 36.448 trung

tâm y tế phường, 33.917 trung tâm y tế xã; có 282.386 phòng khám đa khoa và 587.749 phòng khám, trạm y tế ở thôn, làng. Về y tế công cộng, Trung Quốc có 3.386 trung tâm phòng chống dịch bệnh, trong đó có 31 trung tâm quốc gia, 409 trung tâm cấp tỉnh và 2.776 trung tâm cấp huyện¹⁵. Về số giường bệnh, nếu năm 1980, Trung Quốc có hơn 2,1 triệu giường bệnh; thì đến cuối năm 2022, nước này có 9,75 triệu giường bệnh, trong đó, có 7,663 triệu giường bệnh thuộc các bệnh viện, số giường bệnh của các cơ sở y tế công lập chiếm 70%¹⁶. Về số lượng y, bác sĩ, nếu năm 1980, Trung Quốc có 2,62 triệu nhân viên y tế; thì đến cuối năm 2022, nước này có tổng số 14,4 triệu nhân viên y tế; trong đó, có 8,748 triệu người làm việc tại các bệnh viện (chiếm 60,7%), hơn 4,5 triệu người làm việc tại các trung tâm, trạm y tế cơ sở (chiếm 31,6%) và 979.000 người làm việc các cơ sở y tế công cộng chuyên ngành (chiếm 6,8%); số bác sĩ/10.000 dân là 3,28; số nhân viên y tế công cộng chuyên nghiệp/10.000 dân là 6,94¹⁷. Đến cuối năm 2022, có trên 60% bệnh viện ở Trung Quốc ứng dụng công nghệ số để thực hiện việc khám bệnh từ xa¹⁸.

Thứ năm, coi trọng phát triển y học cổ truyền, kết hợp Đông y và Tây y. Là một quốc gia có thể mạnh về y học cổ truyền cũng như do lợi thế của y học cổ truyền nên bên cạnh việc coi trọng Tây y, Trung Quốc còn coi trọng việc phát triển Đông y (y học cổ truyền). Để phát triển y học cổ truyền, Trung Quốc đã ban hành Luật y học cổ truyền. Trong *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030*, nước này chủ trương thực hiện các chương trình, dự án nhằm phát huy ưu điểm lâm sàng của y học cổ truyền, tăng cường ứng dụng y học cổ truyền vào phòng bệnh và điều trị ở cả khu vực thành thị và nông thôn¹⁹. Nhờ có nhiều chính sách phát triển y học cổ truyền, nên lĩnh vực này ở Trung Quốc đã có sự phát triển rất nhanh. Nếu năm 1980, Trung Quốc chỉ có 727 cơ sở y học cổ truyền (bao gồm bệnh viện y học cổ truyền), với 49.977 giường bệnh; thì đến cuối năm 2022, nước này có tổng số 80.319 cơ sở y học cổ truyền (trong đó có 5.862 bệnh viện y học cổ truyền, 74.417 trung tâm, phòng khám về y học cổ truyền, 40 cơ sở nghiên cứu về y học cổ truyền) và 1,587 triệu giường bệnh tại các cơ sở y tế về y

học cổ truyền (số giường bệnh tại các bệnh viện y học cổ truyền là hơn 1,2 triệu, chiếm 79,3%); đến cuối năm 2022, Trung Quốc có 919.000 y, bác sỹ về y học cổ truyền, trong số đó: 764.000 người là bác sỹ về y học cổ truyền; 139.000 người là dược sỹ y học cổ truyền. Trong năm 2022, tổng số lượt người đến khám, điều trị tại các cơ sở y học cổ truyền là 1,23 tỷ (tăng 1,9% so với năm 2021)²⁰.

Thứ sáu, thúc đẩy công bằng xã hội trong công tác chăm sóc sức khỏe. Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030 đã chỉ rõ một trong các phương châm, mục tiêu của công tác này, đó là: *sức khỏe toàn dân*; đồng thời, nhấn mạnh một trong bốn quan điểm và nguyên tắc của công tác chăm sóc sức khỏe người dân, đó là bảo đảm công bằng xã hội trong chăm sóc sức khỏe, nhất là trong tiếp cận dịch vụ y tế cơ bản. Để thực hiện nguyên tắc này, nước này nhấn mạnh việc “lấy nông thôn và cơ sở làm trọng điểm, thúc đẩy tính bao phủ của dịch vụ y tế cơ bản, duy trì tính công ích của dịch vụ y tế, từng bước thu hẹp khoảng cách về sức khỏe và dịch vụ sức khỏe cơ bản giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng miền, giữa các nhóm dân cư, thực hiện bao phủ sức khỏe toàn dân, thúc đẩy công bằng xã hội”²¹.

Với những chính sách cụ thể, việc thực hiện công bằng xã hội trong chăm sóc y tế của Trung Quốc đã đạt được kết quả quan trọng. Cùng với những tiến bộ trong phát triển y tế cơ sở và y tế khu vực nông thôn, đến nay, bảo hiểm y tế cơ bản ở Trung Quốc có mức độ bao phủ cao, với trên 1,3 tỷ người tham gia bảo hiểm y tế cơ bản, đạt trên 95% dân số; bảo hiểm bệnh hiểm nghèo đã bao phủ cả ở nông thôn và thành thị với hơn 1,22 tỷ người tham gia; việc thực hiện thí điểm bảo hiểm chăm sóc dài hạn đã được nước này thực hiện ở 49 thành phố lớn và hiện có 169,902 triệu người tham gia²². Cùng với việc thực hiện các loại hình bảo hiểm gắn liền với cải cách việc chi trả bảo hiểm y tế, Trung Quốc còn thực hiện chính sách hỗ trợ y tế cho người nghèo, hộ nghèo ở nông thôn. Năm 2022, Trung Quốc chi hỗ trợ y tế cho người nghèo, hộ nghèo với tổng kinh phí là 62,6 tỷ nhân dân tệ, có 145 triệu lượt cư dân nông thôn thu nhập thấp đã được hưởng lợi từ sự hỗ trợ này, giúp họ giảm gánh nặng chi phí y tế lên đến 148,7 tỷ nhân dân tệ²³.

Các chỉ số về sức khỏe của Trung Quốc đã phản ánh tương đối tập trung những thành tựu trong lĩnh vực bảo vệ, chăm sóc sức khỏe người dân. Theo đó, tuổi thọ trung bình của nước này vào năm 2020 là 77,3 và vào năm 2022 là 77,93; tỷ lệ tử vong ở trẻ sơ sinh vào năm 2022 là 4,9‰, tỷ lệ tử vong của trẻ em dưới 5 tuổi vào năm 2020 là 6,8‰; tỷ lệ tử vong bà mẹ vào năm 2020 là 15,7/100.000; tỷ lệ cư dân nông thôn và thành thị đạt chuẩn thể lực quốc gia trở lên vào năm 2020 là 90,86%; trình độ hiểu biết về sức khỏe của người dân đạt 27,78% vào năm 2022; tỷ lệ người dân thường xuyên tham gia tập thể dục đạt 37,2% vào năm 2022; năm 2020, tỷ lệ tử vong sớm do các bệnh mãn tính nặng từ 18,5% năm 2015 xuống còn 15,2% năm 2022; số bác sỹ/10.000 dân là 3,28 (2022); tỷ trọng chi tiêu y tế cá nhân trong tổng chi y tế khoảng 28% năm 2020, giảm xuống còn 27% năm 2022; tỷ lệ số ngày có chất lượng không khí tốt ở các thành phố cấp tỉnh trở lên là 86,5% năm 2022; tỷ lệ nước mặt đảm bảo chất lượng đạt tỷ lệ 87,9% năm 2022; tổng quy mô ngành dịch vụ y tế đạt hơn 8000 tỷ nhân dân tệ²⁴. Tuy đạt được nhiều thành tựu trong công tác chăm sóc sức khỏe cho người dân, nhưng trong lĩnh vực này, Trung Quốc vẫn còn một khoảng cách với các nước phát triển. Hơn nữa, làm thế nào để đảm bảo tính bao phủ về dịch vụ chăm sóc sức khỏe, nâng cao chất lượng y tế và đa dạng hóa dịch vụ y tế vẫn là một thách thức đối với Trung Quốc hiện nay.

1, 3, 7. Đảng Cộng sản Trung Quốc và Quốc vụ viện Trung Quốc: *Ý kiến về đi sâu cải cách thể chế y tế*, https://www.gov.cn/gongbao/content/2009/content_1284372.htm, 2009.

2, 4, 5, 8, 11, 19, 21. Đảng Cộng sản Trung Quốc và Quốc vụ viện Trung Quốc: *Cương yếu quy hoạch sức khỏe Trung Quốc đến năm 2030*, https://www.gov.cn/zhengce/202203/content_3635233.htm, 2016.

6. *Luật thúc đẩy sức khỏe và y tế cơ bản Nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa*, http://www.npc.gov.cn/c2/c30834/201912/t20191231_304414.html, 2019.

9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24. Cổng thông tin điện tử Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa: *Công báo Thống kê sự phát triển của sự nghiệp y tế, chăm sóc sức khỏe năm 2022*, <https://www.gov.cn>.

12. Cổng thông tin điện tử Chính phủ Nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa: *Công báo Thống kê sự phát triển của sự nghiệp y tế, chăm sóc sức khỏe năm 2016*, <https://www.gov.cn>.

